

دالان دید، عنصر هویت بخش منظر

مدیریت دالان‌های دید در تهران

چکیده | تهران در دامنه جنوبی البرز شکل گرفت و با گذشت قرن‌ها به کلان‌شهری در پای کوه تبدیل شد. امروز درک تهران به عنوان یک کل واحد، با هویت و ساختار مشخص برای شهروندان و مسافران ناممکن به نظر می‌رسد. به همین دلیل توجه و برنامه‌ریزی برای حفظ مؤلفه‌ها و مناظر هویت بخش و استراتژیک در مدیریت شهر تهران که درک و شناخت شهر را ممکن می‌سازند، اهمیت ویژه پیدا می‌کند. مدیریت ادراک شهروندان و مسافران از تهران در گرو مدیریت مناظر و نقاط عطفی است که بیان‌کننده هویت شهر و خاطرات مشترک تصویری شهروندان و مسافران از شهر تهران است. مدیریت دالان‌های دید^۱ به سمت مناظر و نقاط عطف استراتژیک شهر نقشی مهمی در تأمین این ادراک مشترک بازی می‌کند. احیاء و ایجاد نقاط عطف هویت بخش یک عمل مجرد نیست، بلکه هم‌راستا با این اقدام امکان دیده شدن مؤلفه‌های استراتژیک از مناطق و محدوده‌های مشخص نیز به تعریف، برنامه‌ریزی و مدیریت ویژه دالان‌های دید به سمت این نقاط عطف نیاز دارد. ساخت و سازهای قارچ‌گونه اخیر تهران این نیاز به مدیریت دالان‌های دید به سمت مناظر استراتژیک شهر را بیش از پیش نمایان می‌کند. اقدامی که سال‌هاست به صورت منظم در بسیاری از شهرها و کلان‌شهرهای جهان با تدوین برنامه‌های راهبردی صورت می‌گیرد و متأسفانه در هیچ‌یک از اسناد توسعه شهر تهران مورد توجه نبوده است.

این نوشتار با طرح سؤال در مورد مناظر و نقاط عطف استراتژیک شهر تهران، گونه‌های مختلف دالان‌های دید آن را شناسایی و در ادامه با رجوع به تجربیات جهانی در تدوین برنامه‌های مدیریتی دید و منظر و توجه به ظرفیت‌های طبیعی و تاریخی شهر تهران در شکل دادن دالان‌های دید، نحوه شناخت و مدیریت محورها و دالان‌های دید استراتژیک آن را بررسی می‌کند. در این میان قلّه دماوند به عنوان مؤلفه طبیعی هویت بخش شهر تهران که امکان تعریف دالان‌های دید مصنوعی به سمت آن وجود دارد، مورد توجه ویژه قرار می‌گیرد.

قرارگیری و توسعه تهران در دامنه کوه و ظرفیت‌های ویژه تاریخی، طبیعی و توپوگرافیک حاصل از این استقرار موجب می‌شود برنامه‌ریزی برای مدیریت دالان‌های دید در این شهر با بسیاری از شهرهای مسطح جهان که مدیریت دید و منظر آنها به صورت سیستماتیک انجام گرفته متفاوت باشد. امروز بخش عمده‌ای از دالان‌های دید تهران به صورت تصادفی به سمت البرز، دماوند و قلّه توچال شکل گرفته است، اما برنامه‌ریزی برای حفظ، تقویت و شناسایی این دالان‌های دید نیاز به مدیریتی پویا در سطح شهر تهران دارد. در کنار این، طراحی و مدیریت دالان‌های دید مصنوعی از نقاط و مکان‌های شاخص شهر به سمت نقاط عطف استراتژیک مقیاس کلان به ویژه قلّه دماوند و برج میلاد نیاز به مدیریتی قوی و دقیق دارد.

واژگان کلیدی | چشم‌انداز شهری، دیده‌های استراتژیک، مناظر فرهنگی، دالان‌های دید، تهران، لندن.

تصویر ۴: نقاط عطف مقیاس کلان در شهر تهران با حوزه نفوذ بصری و اهمیت هویتی‌شان که به ترتیب شامل قلّه دماوند، قلّه توچال، برج میلاد و برج آزادی است. ماخذ: نگارنده.

Pic4: The strategic landmarks of Tehran, considering their importance and their visual influence include: Damavand Peak, Tochal peak, Milad tower and Azadi tower. Source: Author.



آیدا آل هاشمی
پژوهشگر دکتری
معماری منظر،
دانشگاه تهران

Ayda.alhashemi@yahoo.com

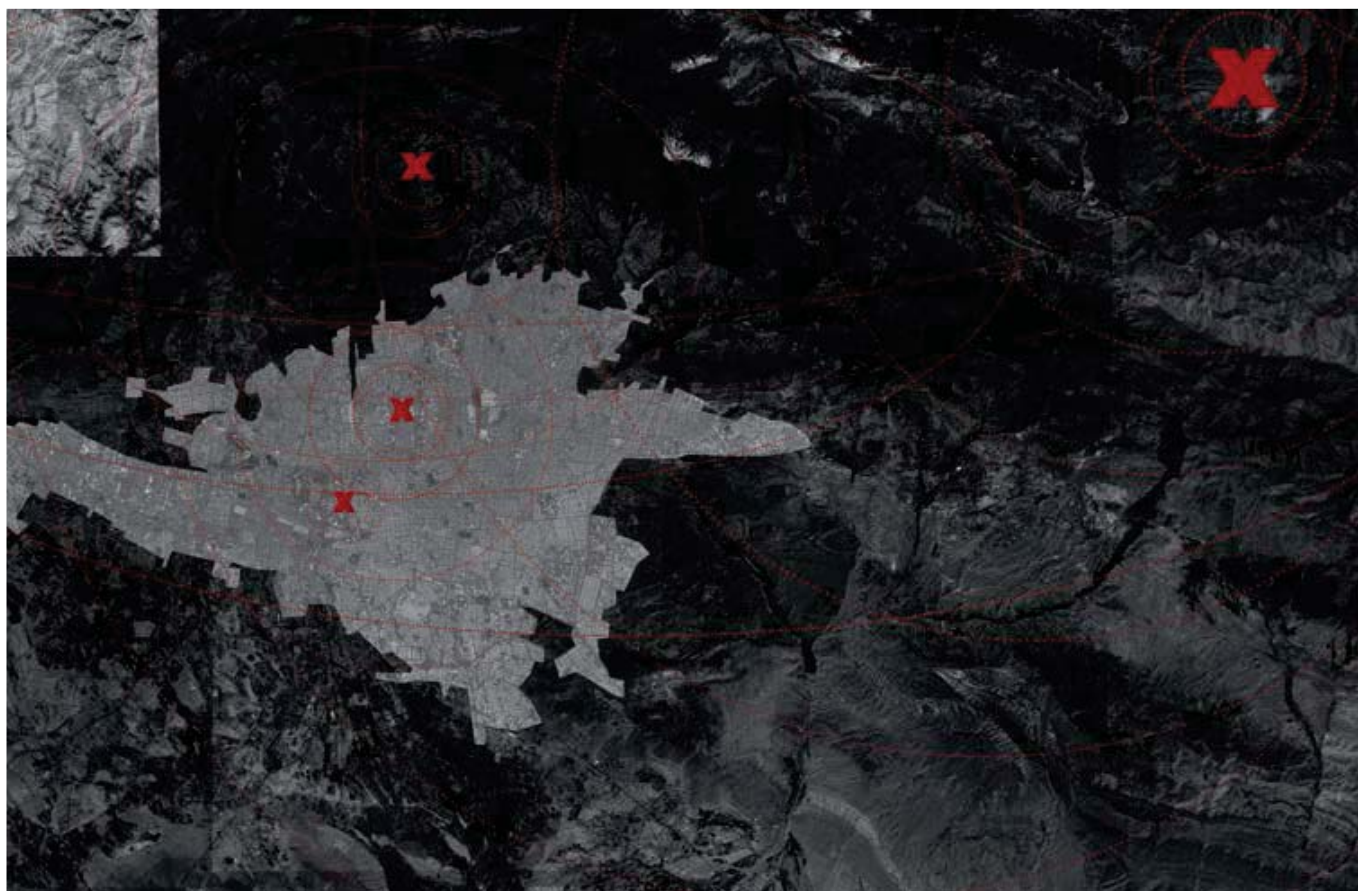
فرضیه | به رسمیت شناختن قلّه دماوند در کنار قلّه توچال و برج میلاد به عنوان نقطه عطف استراتژیک و هویت بخش شهر تهران نخستین گام در برنامه ریزی و مدیریت دید و دالان‌های دید به شمار می‌رود. از سوی دیگر، مدیریت، حفظ و ارتقاء دالان‌های دید طبیعی. اتفاقی، جنوبی. شمالی و غربی. شرقی در شهر تهران به سمت نقاط عطف طبیعی استراتژیک (قلّه دماوند و قلّه توچال)، در کنار طراحی و مدیریت دالان‌های دید مصنوعی از نقاط استراتژیک شهر به سمت قلّه دماوند، قلّه توچال و برج میلاد، راهکار اصلی بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و مدیریت چشم‌اندازها و نظرگاه‌های شهر تهران است.

دالان دید چیست؟

در یک تعریف عام و کلی، دالان دید، عرصه یا پهنه مثلثی سه بعدی است که از یک نقطه دید (دید ناظر) شروع شده و به سوی موضوعی شاخص یا کیفیتی بصری امتداد پیدا می‌کند. مؤلفه‌های شکل دهنده به یک دالان دید از بخش‌های مشخص و ثابتی تشکیل می‌شود (mayor of London, 2012: 20):

- مبدأ دید که محل قرارگیری ناظر و ارتفاع چشمان وی است و نهایتاً از ۱۲۰ درجه حوزه تأثیر شکل می‌گیرد؛
- مقصد دید که دو حالت شناخت کمی (تشخیص و شناخت خود مؤلفه) و شناخت

مقدمه | اگر مسافری شانس بیاورد و در زمانی که هوای تهران آلوده نیست به این شهر سفر کند، در مدت چند روز اقامتش، رشته‌کوه‌های شمالی شهر را به عنوان مهم‌ترین مؤلفه جهت‌یابی در شهر شناسایی می‌کند. برج میلاد و شاید برج آزادی را می‌بیند و اگر در مسیرهای شمالی. جنوبی و یا شرقی. غربی شهر و در نواحی شمالی شهر تردد کند، حضور رود دره‌ها و جریان‌های ضعیف آب را مشاهده می‌کند. ولی به احتمال زیاد هیچ‌گاه از حضور و تسلط قلّه دماوند بر شهر تهران آگاه نمی‌شود، مگر آنکه به صورتی اتفاقی در زمان تبلیغات انتخابات شورای شهر یا مجلس شورای اسلامی قلّه دماوند را در پس‌زمینه تصویر نامزدهای انتخابی در کنار برج میلاد و یا برج آزادی ببیند (تصاویر ۱ و ۲). تمام این اماوگرها در مورد شهر تهران حاصل عدم مدیریت دیدها و دالان‌های دید استراتژیک شهر تهران است؛ دیدهایی که مناظر فرهنگی و هویتی شهر را در مناطق مختلف به مسافران و ساکنین شهر بنماید و درکی جامع از شهر را برایشان ممکن سازد. این نوشتار تلاش می‌کند در گام نخست با تکیه بر تعاریف علمی و تجربیات مدیریت دیدهای استراتژیک در دو شهر لندن و کیوتو تعریفی جامعی از دالان دید و شیوه‌های مدیریت آن را ارائه دهد و در گام بعد با مطالعه ویژگی‌های طبیعی و ساختاری شهر تهران دالان‌های دید شهر تهران را شناسایی و طبقه‌بندی کند و نحوه حفاظت و مدیریت آنها را مورد پژوهش قرار دهد.



تصاویر ۱ و ۲: قله دماوند، نقطه عطف استراتژیک و هویت بخش شهر تهران که امروز از دید شهروندان شهر ناپدید شده و کمتر ساکنین یا مسافری در تهران است که تسلط بصری دماوند بر تهران را دریابد. مأخذ: راست: www.flicker.com، چپ: www.amazon.com

تصویر
Pic1

Pic 2 & 1: Damavand peak, a strategic and identifying landmark of Tehran and Iran which have been completely disappeared from the sight of citizens as a consequence, Tehran's residents rarely realize the visual existence of Damavand in Tehran.

Source: Right: www.flicker.com, Left: www.amazon.com

عطف استراتژیک شهر مهم‌ترین مسئله تعیین آستانه تراز ارتفاعی در این محدوده و حریم بلافصل آن و جلوگیری از انقطاع دید به سمت منظر استراتژیک و نقطه عطف مورد نظر است.^۴ مسئله دیگر، مدیریت کیفیت امان‌ها در محدوده پیش‌زمینه و میان‌زمینه نقطه عطف استراتژیک است. در حقیقت باید یافت، مصالح، رنگ و فرم توسعه‌های آبی در محدوده کریدور دید و حریم بلافصل آن کنترل شود تا از ایجاد آلودگی بصری که مانعی برای درک منظر فرهنگی و استراتژیک است، جلوگیری شود.

دالان‌های دید در شهر تهران

چنانکه اشاره شد نخستین گام در تعریف دالان دید، شناسایی نقاط مبدأ و مقصد دالان دید است. شکل‌گیری و توسعه تهران در دامنه البرز در طی قرن‌ها سبب شده امروز رشته‌کوه البرز (قله توچال) و قله دماوند، شاخص‌ترین نقاط هدف در محورهای دید استراتژیک و منظر شهر تهران باشند و اصلی‌ترین مناظر فرهنگی شهر در ارتباط با این دو مؤلفه شکل بگیرند. این دو قله در کنار دو نقطه عطف مصنوعی یعنی برج میلاد و در مقیاس پایین‌تر برج آزادی به عنوان نقاط عطف اصلی در شکل‌دادن به دیدهای استراتژیک شهر تهران و ارایه تصویری خوانا از کلیت شهر برای مسافرین و ساکنین آن نقش اساسی دارند.^۵

تدوین و مدیریت دید به سمت کوه‌ها و قله‌های شاخص در کلان‌شهرهایی که در پای کوه شکل گرفته‌اند به ویژه در زمان توسعه‌های شهری از اهمیت ویژه برخوردار است. نمونه این توجه را می‌توان در مدیریت دید شهر کیوتو^۶ مشاهده کرد. در برنامه حفاظت، احیاء و ساخت منظر کیوتو به صورتی ویژه از نقاط و محدوده‌های مشخصی در شهر، محورها و پهنه‌های دید به سمت قله‌های شمالی و شرقی شهر تعریف و به صورت‌های مختلف مدیریت شده‌اند (آقایزرگ، ۱۳۹۲).

از سوی دیگر، مبدأها در دالان‌های دید شهر تهران با توجه به قرارگیری در دامنه کوه و پستی بلندی‌های بستر شهر به دو گروه تقسیم می‌شود: دید از پائین به بالا که عموماً از میدان‌های شاخص و شریان‌های حرکتی شهر به سمت چشم‌اندازهای شمالی یا نقاط عطف استراتژیک شهر هستند و دوم از بالا به سمت پایین که شامل مکان‌های نظرگاهی هستند که عموماً روی تپه‌های میانی شهر و یا نقاطی با مشخصه بام تهران قرار دارند و دیدهای پانورامیک به مناظر شهری در تلفیق با نقاط عطف استراتژیک شهر را فراهم می‌سازند (تصویر ۴).

دالان‌های دید طبیعی - اتفاق

در مورد شهر تهران برخلاف نمونه‌ای مانند لندن، که شهری مسطح به شمار می‌رود، بستر طبیعی شهر به صورت بالقوه و بالفعل دالان‌های دید با ارزشی را به سمت رشته‌کوه البرز ایجاد کرده است. در شریان‌های شمالی - جنوبی تاریخی شهر از جمله مسیر خیابان ولی عصر و شریعتی و همچنین در بزرگراه‌های جدید شمالی - جنوبی به واسطه هماهنگی و انطباق با رودخانه‌های هفت‌گانه تهران و توپوگرافی طبیعی شهر، به صورت طبیعی دالان‌های دید به سمت قله توچال و ارتفاعات شمال شهر شکل گرفته است. در بعضی از دالان‌های دید مانند محور نواب، هم‌نشینی برج میلاد و قله توچال بستری از منظر فرهنگی شهر را به رخ می‌کشد. در عین حال شریان‌های حرکتی غرب به شرق شهر نیز به صورت ویژه دالان‌هایی را به سمت قله دماوند شکل می‌دهند. اینها دالان‌هایی هستند که به صورت طبیعی شکل گرفته و حفاظت می‌شوند و کنترل و مدیریت آنها هزینه کمتری می‌طلبد.

کیفی (درک آن به عنوان مؤلفه‌ای فرهنگی در منظر شهر) آن در مدیریت دید باید مورد توجه قرار گیرد:

- دالان دید که شامل خود دالان دید و حریم مجاور آن است؛
- پیش‌زمینه، میان‌زمینه و پس‌زمینه نقطه عطف استراتژیک آن چنان‌که متناسب با محل و نحوه قرارگیری نقطه عطف استراتژیک در دالان دید مورد تعریف قرار می‌گیرد.

برنامه‌ریزی و مدیریت دالان‌های دید

حیاتی‌ترین سؤال در تعیین دالان‌های دید این است که از کجا به کجا بنگریم؟ مسلماً نمی‌توان در کلان‌شهری مانند تهران و یا هیچ شهر دیگری بی‌شمار دالان دید استراتژیک به سمت نقاط عطف و مناظر شاخص شهر تعیین و مدیریت کرد. باید گزیده و سنجیده وارد عمل شد، تا با حداقل هزینه به ارایه برنامه‌ای قابل اجرا با حداکثر بهره‌برداری در هویت بخشی به شهر دست پیدا کرد. در شهرهای مسطح جهان مانند لندن، که بستر طبیعی آن به صورت ویژه در شکل‌گیری و مدیریت دالان‌های دید کمکی نمی‌کند، برنامه «چارچوب مدیریت دید شهر لندن»^۲ به عنوان سندی مکمل برای «طرح لندن»^۳ در ۲۰۱۲ ارایه شد. در این برنامه سه هدف (سه نقطه عطف فرهنگی شاخص که درک آنها به ادراکی کلی نسبت به لندن منتهی می‌شود، شامل کاخ وست‌مینستر، کلیسای سنت پل و مجموعه سایت میراث جهانی گرینویچ) و ۲۷ مبدأ دید تعریف شده است (تصویر ۳).

برنامه چارچوب دید لندن دو ویژگی اصلی برای مبدأهای دید بر شمرده شده است: نخست آنکه این مکان‌ها بسته به موقعیتشان در شهر دید استراتژیک را به نقطه عطف مورد نظر مهیا سازد و دوم اینکه برای عموم مردم شهر به راحتی قابل دسترسی و استفاده باشند و امکان حضور و توقف در مکان دید برای آنها مهیا باشد تا ناظر بتواند مؤلفه مورد نظر در ارتباط با بستر منظر شهر را درک کند (Ibid).

باید توجه داشت هر دید و زاویه دیدی به سمت نقطه عطف استراتژیک ارزش ندارد. در ایجاد دالان دید به سمت منظر و هدف استراتژیک نیز دو مورد اهمیت پیدا می‌کند: نخست شناخت و شناسایی نقطه عطف مورد نظر که بحثی کمی بوده و شامل امکان مشاهده بخش‌های تعیین‌کننده از مؤلفه مورد نظر است و شناسایی آسان نقطه عطف را نسبت به سایر ابژه‌های اطراف برای ناظر میسر می‌کند. دوم درک جایگاه و نقش نقطه عطف به عنوان منظر فرهنگی در سطح شهر که بحثی کیفی و در ارتباط مستقیم با رابطه‌ای است که نقطه عطف در محدوده دالان دید مورد نظر با ابژه‌های اطراف خود و منظر کل شهر برقرار می‌سازد.

پس از تعیین مبدأ و مقصد دید، متناسب با تعاریف فنی، دالان‌های دید و حریم آنها میان این دو نقطه یا پهنه تعریف و مشخص می‌شود. توسعه و ساخت‌وسازی که به این ناحیه تراز تجاوز کند، به سادگی به توانایی ناظر در شناسایی و درک نقطه عطف و منظر استراتژیک مورد نظر آسیب می‌زند.

هر مؤلفه از چشم‌انداز متناسب با اثر بالقوه‌اش بر توانایی ناظر در تشخیص و ادراک نقطه عطف استراتژیک مورد نظر به یک سطح مدیریتی نیاز دارد. در تعریف عام، متناسب با جایگاه مکان دید در شهر، کریدورها یا دیدها به دو گروه دیدهای پانورامیک با محدوده اثر ۱۲۰ درجه و دیدهای باریک و خطی متناسب با کادر و قابی که محدوده پیش‌زمینه نقطه عطف مهیا می‌سازد، تقسیم می‌شود. در مدیریت دالان‌های دید به سمت نقاط

به رسمیت شناختن قله دماوند در کنار قله توجال و برج میلاد به عنوان نقطه عطف استراتژیک و هویت بخش شهر تهران نخستین گام در برنامه ریزی و مدیریت دید و دالان‌های دید در شهر تهران به شمار می‌رود. از سوی دیگر، مدیریت، حفظ و ارتقاء دالان‌های دید طبیعی، اتفاقی، جنوبی، شمالی و غربی، شرقی در شهر تهران به سمت نقاط عطف طبیعی استراتژیک (قله دماوند و قله توجال)، در کنار طراحی و مدیریت دالان‌های دید مصنوعی از نقاط استراتژیک شهر به سمت قله دماوند، قله توجال و برج میلاد، راهکار بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و مدیریت چشم‌اندازها و نظرگاه‌های شهر تهران است.

دالان‌های دید مصنوعی

علاوه بر ظرفیت‌های قوی در شکل‌گیری دالان‌های دید طبیعی و اتفاقی در شهر تهران، برای ایجاد و شکل‌دهی به درک مشترک از شهر، به مدیریت کریدورهای دید مصنوعی نیز نیاز است. کریدورهای مصنوعی تهران می‌تواند از مکان‌های جمعی استراتژیک درون شهر مانند میدان آزادی و امام خمینی به سمت نقاط عطف استراتژیک مانند قله دماوند یا برج میلاد شکل بگیرد. این دالان‌های دید نمی‌توانند به واسطه ساختار طبیعی توپوگرافیک و شبکه حرکتی شهر ایجاد یا تقویت شوند، بلکه باید به واسطه اهمیت جایگاه از مکان‌های استراتژیک شهر به سمت دماوند، برج میلاد و قله توجال طراحی، تعریف و مدیریت شوند. این دیدها عموماً دالان‌های خطی و باریک را شامل می‌شود. دالان‌های دید مصنوعی خیابان فاطمی به سمت قله دماوند یکی از شاخص‌ترین این دالان‌های دید در سطح شهر تهران است. در کنار این، پانوراماهای شهری قابل رؤیت از نظرگاه‌های بلند درون یا شمال شهر نیز برنامه ویژه مدیریتی خود را می‌طلبد.

مدیریت هریک از دالان‌های دید و چشم‌اندازهای استراتژیک تعیین شده برای شهر باید به صورت ویژه و انحصاری برای هر یک از مکان‌های دید و در عین حال تحت یک دستورالعمل کلی و یکپارچه تدوین شده و به صورت دوره‌ای در بازه‌های زمانی مشخص برای هریک از مکان‌های دید مورد بازبینی و ویرایش قرار گیرد. در مورد تهران اهمیت چشم‌انداز شهر در تلفیق با دامنه‌ها و دره‌های طبیعی امکان مدیریت دید را با کنترل بافت و رنگ ساخت‌وسازهای جدید در کنار کنترل ارتفاع آنها ضروری می‌نماید.

نتیجه‌گیری | چنانکه اشاره شد، گام نخست در مدیریت

دید و منظر شهر، شناسایی و مدیریت دالان‌های دید بوده که ادراک و شناسایی شهر و کلیت آن برای شهروندان و بازدیدکنندگان درگرو آن است؛ کاری که باید همزمان با توجه به حفظ و تعریف مؤلفه‌های هویت بخش شهر در اسناد توسعه شهری مورد توجه و برنامه‌ریزی قرار بگیرد. متأسفانه تاکنون توجه به دالان‌های دید به سمت نقاط عطف شاخص و هویت بخش تهران در برنامه‌های جامع شهر مورد توجه نبوده و در دهه‌های اخیر توسعه شهر باعث اختلال در این شریان‌های بصری حیاتی شهر شده است. در تعیین محورهای دید دو مسئله نقش حیاتی دارند: نخست تعیین نقاط عطف و مناظر استراتژیک که نقش

تعیین‌کننده در هویت و ادراک شهر دارند و دوم تعیین مکان‌های دید که امکان دید به نقاط عطف و مناظر استراتژیک را فراهم می‌کند و علاوه بر آن از فضاهای باز و عمومی استراتژیک درون شهر به شمار می‌روند و برای عموم مردم شهر قابل دسترسی هستند. به این ترتیب، گام نخست در مدیریت دید و منظر تهران شناخت و اهمیت دادن به نقاط عطف هویت ساز شهر است. در این میان قله دماوند به عنوان مؤلفه هویت بخش در سطح ملی که در توسعه‌های اخیر امکان رؤیت آن بسیار کم و محدود شده توجهی ویژه می‌طلبد و باید به عنوان مؤلفه اصلی منظر فرهنگی شهر تهران در برنامه‌های توسعه و حوزه مدیریت دید و منظر شهر مورد

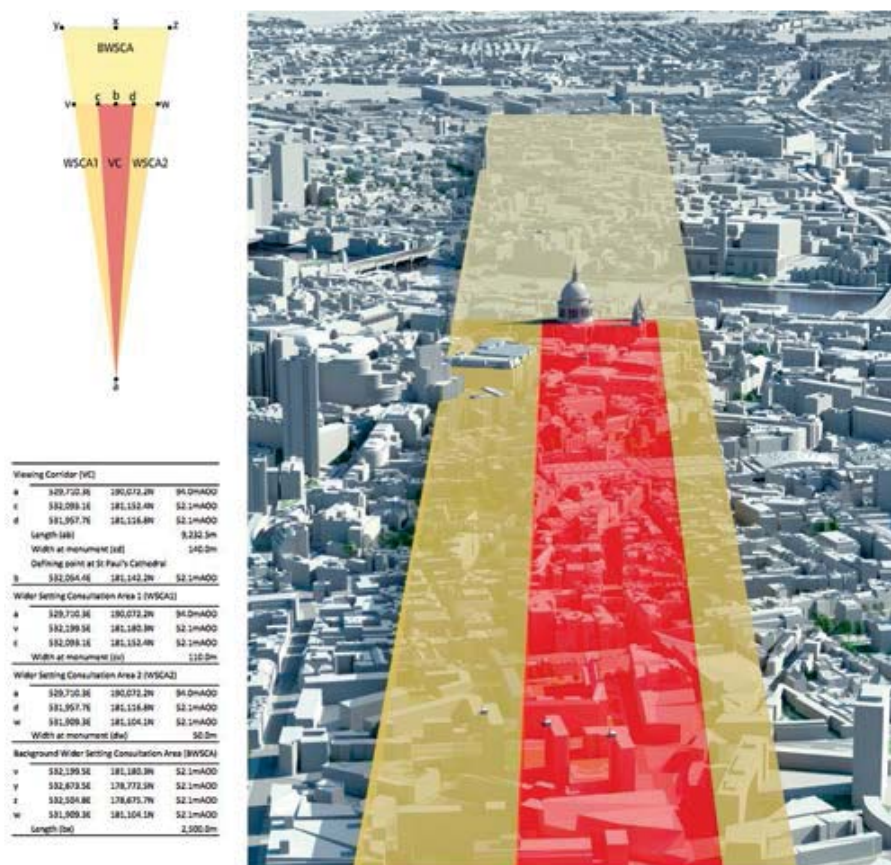
توجه قرار گیرد. این مؤلفه‌های طبیعی در تلفیق با نقاط عطف مصنوعی شهر (برج میلاد) و در مقیاسی پایین‌تر برج آزادی، در شکل دادن به خاطرات و تصویر مشترک شهروندان از شهر نقشی مهم دارد. از سوی دیگر مدیریت دالان‌های دید در شهر تهران نیز در دو سطح حفاظت و ارتقاء دالان‌های دید طبیعی، اتفاقی و طراحی و مدیریت دالان‌های دید مصنوعی باید به عنوان سندی مکمل برای طرح جامع شهر تهران مورد توجه و برنامه‌ریزی قرار گیرد تا از ظرفیت‌ها و ویژگی‌های شهر تهران به عنوان کلان‌شهری در دامنه کوه با توپوگرافی ویژه در مدیریت دید و منظر شهر حداکثر بهره‌برداری شود.

پی‌نوشت

۱. viewing corridor
۲. London View Management Framework برای اولین بار در ۲۰۰۷ توسط شهرداری لندن به عنوان سند و راهنمایی مکمل برای طرح لندن و باهدف تدقیق، توضیح و راهنمایی برای پیاده‌سازی سیاست‌های مرتبط با مدیریت دید شهر در سند طرح لندن، تدوین و ارایه شد. آخرین نسخه این سند راهنما در ۲۰۱۲ ارایه شده که مبنای بررسی‌ها در این نوشتار قرار گرفته است.
۳. مصوبه مقامات لندن در ۱۹۹۹، شهردار لندن و را معتمد می‌سازد تا
۴. در مورد محاسبه ارتفاع آستانه تراز در طول حریم، محاسبات ساده‌ای براساس فاصله‌های نسبی میان نقطه ارزیابی، نقطه عطف موردنظر و سایت محاسبه می‌شود. اگر سایت در میان کریدورهای دید تعریف شده باشد، شیوه دقیق‌تری برای تعیین آستانه تراز ارتفاعی باید به کار رود، با استفاده از فرمولی که انحنا و خمیدگی زمین و انکسار نور را نیز در نظر بگیرد.
۵. برای شناخت دقیق‌تر از نقاط عطف شهر تهران رجوع کنید به آل هاشمی و مجتهدی ۱۳۸۹.
- استراتژی توسعه فضایی لندن را رویکرد راهبردی و بانام «طرح لندن» تهیه کند. طرح لندن برای اولین بار در ۲۰۰۴ مراحل طراحی، تهیه و تصویب راپشت سرگذاشت. آخرین به این طرح در ۲۰۰۸ منتشر شد (محملی‌ایبانه، ۱۳۹۰). دو سیاست ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ طرح لندن به صورت مستقیم چارچوب مدیریت دید لندن را پایه‌گذار، سیاست‌هایی که در پی تعیین، حفاظت و مدیریت ۲۷ دید استراتژیک لندن و بعضی از بزرگ‌ترین نشانه‌های شهری بود. در کنار این سیاست ۲۰۱۰ طرح لندن نیز مرتبط با مدیریت دید است و حفاظت بیشتری را برای سایت‌های میراث جهانی و حریمشان تأمین می‌کند.

فهرست منابع

- آقایزگ، نرگس. (۱۳۹۲). *خاطره بصری: نقش چشم‌اندازهای طبیعی تهران در مدیریت منظر شهری*. مجله منظر، ۵(۲۲): ۴۹-۵۱.
- آل هاشمی، آیدا و مجتهدی، بهار. (۱۳۹۰). *انطباق و پیوستگی نقاط عطف شهری با بستر طبیعی، گامی به*
- سوی خوانایی منظر شهر. از: مجموعه مقالات همایش ملی منظر شهری. تهران: سازمان زیباسازی شهر تهران.
- محملی‌ایبانه، حمیدرضا. (۱۳۹۰). *ارزیابی مفهوم منظر در طرح‌های شهری، مقایسه تطبیقی سیر تکوین طرح‌های جامع تهران با تجارب جهانی*. مجله باغ نظر، ۸(۱۷): ۹۵-۱۰۴.



تصویر ۳: در مورد لندن برای هر یک از ۲۷ کریدور تعریف شده، آستانه تراز به دقت در هر سه حوزه پس زمینه، میان زمینه و پیش زمینه تعریف و به صورت گرافیکی و سه بعدی در گزارش برنامه چارچوب مدیریت دید بازنمایی شده است. مأخذ: Mayor of London, 2012.

pic3: The indicative threshold was carefully described from background to middle ground and lastly foreground for each 27 identified viewing corridors in London, which had been graphically in 3D for report of in sight management framework plan. Source: Mayor of London, 2012.



تصویر ۳
Pic3

Reference list

- Mayer of London. (2012). *London view management framework; Supplementary Planning Guidance*. London: Authority London Greater.
- Mahmeli Abyaneh, H.R. (2011). Evaluation of Urban Landscape in Urban Development Plans A Comparative Study. *Journal of bagh-nazar*, 8(17): 95-104.
- Aghabozorg, N. (2012). The Role of Tehran Natural Views in Urban Landscape Management. *Journal of MANZAR*, 5(22): 49-51.
- Alehashemi, A & Mojtahedi, B.(2011). Conformity and continuity of urban milestones with Natural substrate, a footstep to legibility of urban landscape. *Conference proceedings of National urban landscape conference held in Terhan*. Terhan: Organization of Tehran beautification.

Viewing Corridor, the Identifying Element of the City

Viewing Corridor Management in Tehran

Ayda Alehashemi, Ph.D candidate in Landscape Architecture, University of Tehran, Iran.
Ayda_alehashemi@yahoo.com

Abstract | Tehran has been formed in the southern domains of Alborz Mountains and transformed into a metropolis between desert and mountains over centuries. Today, considering Tehran as a comprehend unit, with unique identity for citizens and visitors, seems impossible. Therefore, the preservation and reconstruction of the strategic landmarks of the city which guarantee the common recognition of the city has been accentuated and underscore city management plans. In fact, the management of the citizens and visitors perception of Tehran depends on its strategic landmarks and landscape on which the common perception and memories of Tehran have been shaped. Managing the strategic viewing corridors pointed to these landmarks has the main role in shaping these common perceptions. In fact, construction and rehabilitation of strategic landmarks is not a single action but require a series of actions including an action which provides the visual accessibility to the strategic landmarks from strategic places within the city. Recent sprawl growth of Tehran made it necessary to manage strategic viewing corridors of Tehran; an action which is considered in the management plans in most of the cities and metropolises around the world, but not in any of city plans for Tehran. This article aims to define the possibility of strategic viewing corridors management of Tehran by questioning from the strategic landmarks of Tehran and considering the

natural and historical potential of Teheran and the global experience in defining and managing the viewing corridors. Among all these, defining the natural and artificial viewing corridor to Damavand peak is the main consideration of this research. Locating and developing of Tehran in the mountain slopes and its natural, topographical and historical potential, make viewing corridors management of the city completely different from the famous flat cities like London in which the systematic management plan of viewing corridors were provided. Location of Tehran in the mount has made the strategic landscape and monuments of the city related to the Alborz, Damavand peak and Tochal which among them Damavand has the considerable role in the Iranian identity all around the country. Having estimated the situation, it can be said that today's most viewing corridors of Tehran include the natural southern-northern and western- eastern viewing corridors pointed to Alborz Mountains, Tochal and Damavand. Hence, preserving and upgrading these viewing corridors among defining and managing the artificial strategic viewing corridors from important places within the city to Damavand, Tochal and of course Milad tower, are the considerable points in viewing corridor management plan of Tehran.

Keywords | Urban landscape, viewing corridor, view management framework, Tehran, London.